

Die Wilhelm Paul System

1850 - 1865 2nd



Herr

Wilhelm Bergman

Innerligt älskade bröder!!  
Hjertlig tack för ditt lilla inner-  
ligt wälkomna brev. Jag blef  
nästan röd vid genomläsande  
af det. Tack för den innerliga  
wänskap, som du deruti visade  
siga för mig! Mycken tack desto  
mer kunde jag blifwa bevisad  
nog kärlek tillbaka, Min älskade  
Wilhelm.



Ach ja Wilhelm, det måste jag  
tillstå, att jag håller innerligt af  
dig!

Du säg dig fälla stora tårar  
vid tankan på mig. Innestig tack  
för den kärlek du äfven deruti  
bursar! Men det skall du ej göra,  
ty du har ju den ~~allra~~ bästa  
vannen hos dig, ~~min~~ så väl för  
stå ditt hjerta ~~är~~. Ach min  
dyra bröder anförde dig till  
då den älskliga ~~bröder~~, som  
alltid står vid ditt hjerta och  
och vill att du skall släppa  
in honom.

Mamma skall säga nu så att  
jag måste sluta, fastän jag hade  
mycket att säga dig.

Förlåt så ~~ty~~ bröder  
står.

Maria hälsar dig innerligt.  
Hälsa afven de andra gesamma  
hjärtligt från oss båda.

Y  
Var nu ej sorgen min  
älskade bröder, beöns din systers

Y  
Henrika



öfriga Goda Wilhelm skrif  
till mig m. ibland ~~men~~ det det  
alldeles det samma huru det  
samman ~~att~~ och skrifvit, skrif  
alldeles som du tänker.

den till vän  
slunda Den 12 Oct. 1848 / och Lyster

Henrika.

P. J.

Minne. Hilda att insa watten  
i pulsfiskarna.

Ålskade Wilhelm!

Om du har samma tycke som jag, så  
torde det <sup>väl</sup> vara roligt att få ett litet  
bref, och nu till är det väl bäst  
att skriva, då det är så godt till-  
fälle, att skicka med ~~en~~ denna  
fru som just nu far från Thorunda.  
I Uppsala var det mycket vackert och  
treftigt storartat. Det är väl ej värt  
att jag närmare beskriver det, ty det  
har ja Gustaf redan gjort.

Om Carls rum får jag låf att säga  
att de woro utmärkt treftiga, inrymde  
var det treftigt så vi, vid skenet af  
dessa lampor, satta pring bordet, och täta  
skrif, eller något dylikt.

Den påtänkta resan till Alencia blef  
ej af, genom wädrets ostelighet, och af om  
det andra hinder.



Nu äro vi på Thorslunda och ha  
mycket tröfligt, dit vi komma i dag för  
6 timmar sedan.

Det är mycket wacker här, ty det  
är många alléer och träd här i kring  
byggningen, och Byggningen är stäl-  
lig och wacker.

De kan väl tänka dig kära Bröder  
hur roligt det war för tante Emma  
och flickorna då de fingo se oss.

Så är det din tur att resa, så att  
om någon kommer hit till Thorslunda  
i winter så måste du komma med.

När man är tillsammans kännes  
det just ej hur mycket man håller  
af hwarann, som när man är skild,  
håller vi. Men det är nog bra  
att warja sig dervid, ty det är natur-  
ligt att vi som äro så många  
syskon, kommer att bli kringströmlara  
i världen, men blott man äger  
sin gud rätt, så har man ju allt,  
och då skadas inga skildsmåffor,

ty då har man dock många  
trygga sig vid.

Ach! min älskade Wilhelm, glöm  
den frälsare, hvad har man  
man icke eger frälsaren? då  
man ju intet. När man ser  
denna världens skröplighet från  
rätta sidan, så är det riktigt det  
och då må man väl fröjda sig  
frälsaren har varit så nåd-  
uppsökt oss förlorade färd, och  
syndare, och derfore äro vi  
skyldiga att lifva och för-  
vår gud för all hans nåd,  
<sup>konst värde hjertan till tacks</sup>  
O att vi rätt kunde hålla  
fast vid vår återlösare, men  
till fordres flitig bön, om det  
är allldrig så stödig, så hör  
den dock. Ach! ja, han är  
også så mycket, isynnerhet må  
bedja honom och betrakta  
ord samt hålla oss vid  
fast. Helst innerligt till  
älskade Pappa, och äfven  
Robert, Anna, <sup>och Hilda</sup> samt



Thorsdagen.

Dyrt hodes!

Innestig tack för de orden du sade  
mig idag på morgnens. Jag läger  
deri ick så mycket från dig, en  
ick så mycket mer från Herren he  
ken wäl annu ick wille förkasta  
utan wille annu arbeta på mitt ly  
som jag hoppas. Widserligen smär  
det mig ganska dyrt, dock wille  
att de skulle gälla annu mycket  
djupare, ednns kan jag ick känna  
som något hjertats föl att jag  
de dig det da enskade, ly det  
lisa orraker, det är na dock  
haru dermed war, man bö  
allt för friden.

Henric Bergman.



Men hvad som dock mest smärtade  
mig, var det, att fastän jag känner mig  
såsom en skrymtare för Gud, får jag  
nu dock höra att jag äfven är det  
för människor så hög grad. Hanske  
måste Herren då sluta sitt arbete på  
mig. Och du för mig! Och äfven de  
orden: "I det alldagliga lifvet, stå djupt  
riktade i min själ. Och, huru förkrack-  
ligt, att jag så är så alldeles borta från  
Gud, att jag icke ens i det yttre söker  
hålla hans bud och göra hans vilja!"

Med tacksamt hjerta skall jag taga  
emot om du oftare vill <sup>väga</sup> ge mig  
dina tankar om mig, kanske kunde  
det dock drifva på mig litet. Men må  
dett hjerta dock ej blifva rubbadt till  
något så att jag ej åstadkomma någon  
angelag på för den himmelske Fadern  
eller för dem som söka att blifva det.

det. Ja min älskade Wilhelm,  
må vi var och en vara rätt upp-  
marksamme på oss själva och prof-  
va hvarifrån allt härflyter.

Din trogna

Syster.

Se på meningarna i hopsättning  
och brän upp detta!!



Den 17 Juli 1850 Näsbyrn.

Wilhelm.

Min snälla Wilhelm!

Du kan väl vilja ha några rader, om de ock  
intet, äro så innehållrika, så är det ju ändå  
roligt att få bryta ett brev från din syster, ty jag  
tycker att det är roligt att bryta ett, från en  
bror.

Ö. Först skall du få höra hvad jag haft  
för arbete nu här, hvilket har varit bland  
annat, att läsa några barn läsa och du kan  
föreställa dig hvilka möter, som råder bland  
dem, de kunna icke som skapare, de veta icke hvem  
som har skapat världen, de ha ej hört namnet  
Gud, och så uppfostras de, hvad skall  
väl bli af dem ett sådant släkte när de  
en gång bli uppvuxna? De behöva en skola  
der skall säkert fyllas af dem och en  
även



De skaturn äro de ej sällre än andra nog  
finnas det omma och lättböjliga naturer bland  
dem, fastän föräldrarna naturligtvis uppfostrat  
dem i sina fotspår och man kan ej heller  
begär<sup>at</sup> de skola ha någon tid frig till  
deras undervisning då de ha en 7 barn. Nog  
här<sup>om</sup>; denna tanke har nästan blifvit för  
vidlyftigt afhandlad.

Wet du min kära Wilhelm att det är så roligt  
att ha så många bröder, men jag önskar  
blott att vi alla skulles<sup>ha</sup> samma sinne,  
och att vi alla skulles<sup>sta</sup> fasta i sannin-  
gen och när ändå<sup>vi</sup> måste en gång skiljas  
ifrån fadernehemmet att vi ändå aldrig  
skulle förlora det rätta fadernehemmet ur sig-  
ta. Men min Wilhelm vi vilja aldrig upp-  
höra att bedja Frälsaren, att han intet skall  
släppa oss, och det vill han ej heller göra, men  
nog må<sup>vi</sup> vara ihärdiga i bönen och gifva noga att  
uppr<sup>å</sup> oss själva.

Nästan hela tiden har jag fått vara på  
det wackra brifliga Björkefors.

Helsa och tacka Palle därför att han  
längade efter syster.

Magdalena helsar dig och eder alla hjärtligen.

Din egen syster

Henrika.

P.S. Det är så tråkigt då du låter breven  
ligga framme, det skall du ej göra.



Folkerns 7 18<sup>de</sup> Jan 1853.

Herr Emanuel Wilhelm Bergman

Min älskade Bröder.

Tack för ditt bref, hvilket chassu hört, och gladdde  
mig, dels derföre att du uppfyllde min begäran  
af att dels derföre att det var enkelt, skufva  
de vanliga funderingarna och afsvärningarna.

Mycket har jag ej att säga, kanske det roar  
att höra huru vår dag tillbringas så der unge.

På morgonen omkring kl. 9 börja vi att läsa Eng  
och läsa till 12 derpå drickas kaffe, sedan spi  
vi vanligen några verser och sedan läser en  
högt så de öfriga arbeta, för öfrigt är min  
sysselsatt för med Oscar, både med honom



och spelning, i skymningen gå Maria och jag  
ut och gå, i dag for vi ut på ställe i stället till  
den vackra Ön. På aftnarna efter spisningen  
läses det och sjunges det något med folket. Stor  
stillhet är det, men det vet du nog att jag älskar.  
Det är blott min önskan att den måtte bli för mig  
till nytta, ty följer icke den inner stillheten med  
den yttre bärar den föga.

Och behöfver jag ju ej säga, det vet du att jag Tante  
och Maria är utmärkt snälla, att jag håller så  
särdeles af Maria. Man värdar alltid då man är  
borta, om det med intresse mötles om man  
bärar något om de sitta och de fråga så ofta något  
om eder.

I dag har den konstnärliga Pastorn ritat af mig  
och Maria och jag tror det vara ganska likt, kanske  
dock ej uttrycket riktigt. Pastorn har varit mycket  
borta på husförhör så vår krets har varit så en-  
kel och liten. — På Marias rum ligger jag.

Nog är det nu roligt för eder då i hvar sin fäst  
Robert hem. Och blev glad att du kom hit för om  
heltid, han frågade om du fäst hans sista lilla

bref, hvad till jag gikade, det skulle säkert göra honom glad  
om du skrefve något till honom då han nu är så alldeles  
ensam i Uppsala, han behöfde det verkligen och skulle  
säkert värdera det.

Och vill jag berätta dig med det allra första taget om den  
af Tante och Maria hvar sin ledning, jag tror första, helst den  
i hvilken Fransiskus står, icke den som Maria står ut  
hvilken jag tror vara tredje delen och äfven fråga om  
Gustaf utan saknad ville låna mig för ett par veckor  
sina fragmentariska granskningar af Tante, då skulle  
som något var med det första lägga detta i en piquet  
och sedan upplämnas det till Tante. Jag vill säga  
tack för att du är så snäll och gör detta helt enkelt  
något omständigheter. Den geson som skulle tagas  
med sig reser hvar från i morgon och kommer väl da till  
Stockholm om söndag och blir kanske för ett par dagar.  
Äfven kunde du vara snäll och lägga Tante till Tante i  
samma piquet. Hanna har kanske reda på hvar den fins

Maria kallar dig så innerligt och säger att du är så stark  
som ej skrifver något, fastän hon ber dig så mycket. Vi  
tycka båda att det är så roligt om du kommer hit. Helt na-  
turligt Carl Gustaf, Emil och lilla David. Glöm ej Wilhelm  
han roligt det är för mig ja flera bref jag får så snart  
komma. Förstå mig blott ej detta så som om jag blott roligt  
många gånger och ett för mig är mycket värdefullt. Tante kallar  
sig öfverlyst. Tante älskade Bertha!



hemskhet syntes bättrad denifran. De  
hemnades ha och sökt af sina pappas  
begrifning, genom att tänka på och lindra deras  
nöd som frösa och svatta &c.

Paul som kom från Upsala dagen efter  
sedan pappa utändats sin sista suck, amnar  
atirvande det nästa morgon, till vår rät store  
saknad. Han har varit rät djupt fattad och  
följer med störste intresse hvarje minsta sak  
som rör pappa. Denna fridsamt sorgliga tid  
har jag nästan uteslutande uppkallat mig hos  
mamma och har nu här de båda äldsta barnen.

Vi ha mycket fruktat att Angelicas helse  
skulle lida af detta slag och längta efter bes. För  
dij käre bröda måtte det också varit bittert som i fick  
vara med, men tänk på, att vi som stora bröder  
ej kunde få en afskedsblick, än mindre säga  
eller få ett afskedsord. Så, hem dagarna voro  
mellan telegrammens och den första besöks  
framkomst var? Woro de ständiga, eller fingen i  
siffror tröst och frid?

Ja, Herren fäbarme sig af oss och arma och gif oss  
att vi hojst ojenblick med honom att lifva o' andas  
i honom!

Sorget budet om den dyra gemensamma förlust  
vi gjort, har redan för en vecka sedan  
tröstat eder, men den närmare beskrifningen  
erhållen ej för än i mågen. Den förflytne  
veckan har för oss påfallit som en lång tid af  
sakert har den det, för eder afow. Ja, denna  
vecka har, utan twifvel varit den handels-  
rikaste i vår lifnad. Mondays middagen gick vår  
sa dyrtare sedan prisk ut kl 1, samma afton  
kl 10 låg handod. Lardays eftermiddag strax  
efter 4 låg stoftet redan i rök tygla hirlor.  
Om lördag och söndag många viktiga

De löstas och late, att många viktiga  
samtal mellan systrarna Moder och Morbror  
förflöta under de dagarna. De först kände  
man huru dyrt hvarje lem var i hela kroppen.  
De erfåro alla försmäktelse, själsförsmäktelse  
och kunde oss med slutna ögon blicka på,  
under vänliga förhållanden.

Gemensamt har vi betraktat pappas allsvenska  
 het som särskilt denna vinter, framstod som en



frukt af, som vi tro, ett sanna barnasinnens  
Betraktande af det önskenliga framstegs-  
dandet har utgjort vår tröst i förbindelse med  
den känsla af hjälpslöhet, som omgäfvat hela den  
må viktiga tilldragelsen, det kära Häftet och all  
hvar Pappa lemnat efter sig.

När som vi kommer de egodlar han lemnat  
efter sig kännes det något <sup>öfver</sup> förvånande, att mö-  
tets, då han själv begynte med intet, under Guds  
underliga försyn och välsignelse förvärfvade  
det. Det kännes så i hvarsta mötes öfverflytt,  
och ett så viktigt svar utföljer det samma.

Mycket är för oss, att lära af pappas hastiga  
fortgång och önskar jag att dessa lemnar och in-  
tryck ej må förflyktigas för oss.

En vittomfattande sörj och bestörtning, har  
dessa uppväckt härstäds och tror jag afven,  
att det varit kännbart för många på andra  
orter. I höningarne Torden I och som bitar  
i anledning häraf.

Boron Carl önskade, att jag något mer  
skulle bekunna begravningstiden, ja att

var i stanning en <sup>hög</sup> tid vällyst, att på kvällen.  
Omkring 110 personer kommo till kyrkan, hvar  
omkring 30 såväl atelud. Vi funtinnas vistades  
i 3 dyg vaningen att matlaga den afven 20 fran-  
timmes. Colla var djupa gräna, afven hemarne  
var det enligt bodans utsaga, högt ovanligt tyda  
af fattade af det hårda slaget. I första ledet af  
den högtidliga processonen gingo John och  
Emmanuel med Thorsten i midten, därefter kom  
Paul med två högt uppsatta personer sedan  
Ennit med två o.s.v. De vandrade satta fram  
öfver kyrkan, hvarstas vryledarna lagrade sig om-  
kring den bekransade kistan i koret. Utom några  
från lektaren medade pastor Boing från altare  
och läste en bön och välsignelse. Den egentliga be-  
gravningssceromonien följades af Spöring. Intet  
griftelst hölls endast några få ord under Spöring  
som förklarade, hvarför intet tal hölls, att den bön  
gämnas anhänga, de önskar att anse att fören-  
ligast med dens önskan. Sengen var väcker, kyrkan  
omkring <sup>en</sup> half med folk; knapt ett gä, ryktes tord.  
Allt angafs af en stilla frid, och afven i den öfver-  
grafen synnes sanden så fin, hvarje känsla af